

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

si in

Strat'a tragatoriului [L6-
vésutoza], Nr 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
prtiu decatu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii”.
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literari, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vneri-a si Dominec'a.

Pretuila de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei u
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 or. de linia, si 30 or. facs'a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 or. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Societatea

pentru fondu de teatru.

Conformu conclusului adunarii generali de la Dev'a, Societatea pentru fondu de teatru natiunalu romanu va tiené adunarea sa generale de estu-anu in orasiulu S a t u - M a r e, la 1. iuniu a. c. st. n., care este a cinci-a di de Rusali.

Program'a adunarii se va publicá mai tardiu. Pest'a, 30. aprile 1871.

In numele comitetului

D r. I o s. H o d o s i u ,
presiedinte.

I o s. V u l c a n u ,
secretariu.

Pest'a, 29/17 aprile, 1871.

Se vorbesce multu prin tote diurnalele de spre proieptat'a intalnire a trei imperati. Noulu Tiaru, dupa marile ostenele ale capitaniei sale, are trebuintia de odihna impreunata cu placerile usiurelleuru distractiuni de pre la scaldetorie, pote cá ar vre sè spele si petele de sange de pre betranele ose peccatose, dar doftorii nu s'a potutu inca invol a supr'a locului, carele i-ar conveni mai bine. Vapái de putiosa, este cea mai potrivita baia pentru bole invecchite, cum sunt a le sale si ale cumplitului sèu argatu, vice-tiarulu Bismarcu.

— D. dr. Vasiliu Sabáu ar bine meritá de umanitate, daca i ar invitá la pescerea d'in Transilvania „Puturos'a“, acolo s'ar curati dora de bolege ce bantue pre acesti doi paraliziaci (ori liliaci), si prin ei biet'a omenime. Dar sè grabesca cu invitatiunea pana candu alti doftori nu lu voru preveni, cá-ci tempulu scaldatului se apropia. Diurnalistiloru inca face multa batere de capu noulu Tiaru, pentru cá in tote dílele sunt nevoiti a face noue coniepture a supr'a fericiteloru calde a caroru unde au sè spele pre marele Tiaru alu nemtiloru. Asié d. e. Scaldele Caroline (Carlsbad) de ominosa suvenire (inca d'in an. 1819.), apoi renunitulu Gastein si in urma Ems-ulu se certa pentru antaictate. Noi nu ne facemu capulu calindaru pentru cá sè gacimu unde se va spelá marele Tiaru, nu multu ni pasa, ori unde, numai de s'ar poté curati de rele. Pre noi ne interesedia mai multu ceea ce se mai vorbesce, cumca la acele calde are sè se duca Tiarulu Muscaliloru si Imperatulu Austriei, cá-ce adeverindu-se acesta scire, atunci avemu éra sè vedemu in scurtu tempu evenimente, cari se voru cloi la asta intrevedere intreita, evenimente despre cari potemu díce d'in capulu locului, cá n'au sè fie de bunu auguriu pentru libertatea poporeloru.

Indata dupa numirea membriloru noulu cabinetu Hohenwart, au inceputu a cure faim'a, cá dd. ministri H a b i e t i n e c u si I r e c e c u au sè esa d'in cabinetu, de atunci acesta fama s'a improspetatu mai de multe ori si acum de curundu éra, deci inregistrandu-o si noi, nu avemu pretensiunea de a spune vre una noutate ce titoriloru nostri, noutate inse este caus'a esfrei loru, adeca sè faca locu dloru S c h m e r l i n g si L a s s e r. Intrarea lui Schmerling ar' fi unu semnu de ore cari schimbati in politic'a vienesa, de la care inse neci unu bine n'avemu sè asceptamu, cu tote acestea inse schimbabile, chiaru si spre mai reu, ar' fi ore-si cum binevenite, cá-ci ne am mai scuturá d'in stagnatiunea fortiate, si d'in schimbati chiaru rele resulta cá- una data si bine, daca mai potemu asceptá in Ostrunguri'a vre unu bine si noi cesti-a, cari pana acum n'avuramu parte de bine.

D'in Francia urmedia scirile despre luptele mai multu ori mai pucinu sangerose intre comun'a de Paris si guvernulu de Versali'a, care prin capulu seu Thiers anuncia prefectiloru, cá marea actiune armata contra Parisianiloru, prevestita de multu, s'ar' fi inceputu cu tote poterile ce i stau la dispusetiune pentru a supune pre republicanii federali, cari tientescu a'slabl unitatea poterii si prin acést'a a Franciei. D. Thiers este, precum

se scie, mare aperatou alu centralisatiunii, in care crede a diacé totamarimea Franciei.

Parlamentulu Italie a decisu a nu se amaná stramutarea guvernului'n nou'a capitala. Senatulu inca au primitu legea d'garantia relativu la Pontificele.

Camera repres. Ungariei tiené asta-di siedintia, in carea deput. Dierich interpelá pre ministrulu justitiei daca are vointi'a resoluta de a pune in lucrare organisatiunea judecatoriloru mai nainte de espirarea sesiunii ad. 24. aprile 1872, si de are cugetulu a face numirile prin concursu ori la propunerea tribunaleoru, sèu numai dupa placulu seu? Cere totodat a i-se respunde inca mai nainte de a se amaná sedintiele camerei. D. Dietrich are presupuneri si temeri basate pre esperiintia, cá guvernulu ar' tinde a prinde pesci pentru ospetiulu noueloru alegei. Vèrsi'a este intru adeveru mare, ca si apetitulu pescariloru cu dibacia documentata. Asceptámu ca sè vedemu: ore esperiintia d'lu Dietrich iravut-se-va cu noua inventiatura si cá temerile sae sunt intemeiate? cá ce cátu pentru apetitulu ministeriului nu ne indoimu neci pre unu minutu cá i placu nu numai „bis repetita“ ci si „ter triplicata.“

In Roman'a, a fora de frigurile electorale, cari au prinsu pre toti alegutorii, mai domnesce si langorea membranei creriloru in capetele unor omeni colerici, cum sunt si cei de la „Trompet'a Carpatiloru“, caroru-a li s'a incubatu fix'a idee cá ei porta in capu munti Carpatiloru si cá acesti a amenintia a i turti cá si pre o musculitia, de cum va se va permite Romaniloru d'in Daci'a super. a mai trece preste Carpati in Daci'a infer., deci ei, ingrodfiti de inundare roga, conjura pre D. ministru Telu, a isgoni d'in Roman'a „l i b e r a“ pre toti acéi frati, cari cea mai mare parte facu pre dascalii de la institutele de invetiamentu. DD. de la „Tromp. Carp.“ ar' dorí, precum se vede, a stinge tote luminele cá sè licurésca numai sterlinu (meciulu) dumnealoru. Apostolii de la „Tromp. Carp.“ bucina merèu isgonirea gidaniloru, nu cum-va ei credu cá si romanii de d'incoce, ne fiindu atátu de zelosi ortodoxi ca si dumnealoru, sunt pote nesce gidani? Ba diu dumneloru facu politica de gidovasi botezati! Sperámu inse cá D. ministru alu instructiunii, Telu, si-va conservá bunulu sentiu de a nu-si petá onorea la aduncele sale betranetie. Ucase de isgonire nu se potu nasce pre pamentulu celu liberu alu Romaniei, cu atátu mai pucinu in contr'a fratiloru d'unu sange. — éra daca ar' fi nevoia d'a se decretá isgoniri, acele aru trebui sè lovesca numai pre intrigantii de professiune, cari sunt prea bine cunoscuti intre „Carpati.“

Cestiunea Stroussberg in Roman'a.

Dupa cele comunicate in colonele acestui diurnal. onorab. lectori si-voru aduce a minte, cá camera Romaniei, inchiaiandu desbaterile a supr'a cestiunii cálii ferate, numita Stroussberg, a decisu, cá Stroussberg, Ambron, Jaques banchieriulu, etc. sè fia dati in judecata, d'in caus'a cá, dupa ce au delapidatu depositulu, refusara a plati cuponele d'in ianuariu; cele-lalte cestiuni de controversa intre guvernulu si concessiunari remasera a se resolve, conformu legii de concessiune, prin tribunalu de arbitri.

Cu privire la cursulu acestei afaceri de atunci incoce si la stadiulu, in care se afla ea asta di, guvernulu romanu, pentru a satisfacé opiniunii publice, pre dreptu cuventu ingrigita, publica in „Monitoriulu“ de la 8/20 aprile unu comunicatu, dupa carele impartesimu pre scurtu, cá tribunalulu de arbitri, intrunitu in 11. l. c., a dechiaratu, cá pretensiuni'e concessiunariloru nu sunt fundate, si cá guvernulu romanu nu este neci decátu obligatu de a acceptá liniile ferate Bucuresci-Romanu-Galati in starea, in care se afla ele de presinte.

Ce se atinge de cestiunea cuponului d'in ianuariu, a carui solvire concessiunarii o refusara, acést'a asemenea se va resolve prin unu tribuna-

lu de arbitri, care se va intruni in 20. aprile st. v., si se va pronuncia si a supr'a acestei cestiuni.

In privintia depositului d'in Berolinu, guvernulu dechiaru, cá a luatú cele mai energice mesure pentru constatarea si realisarea lui; a datu agintelui sèu d'in Berolinu, Rosetti, plenipotintia deplina, ca sè deé in judecata civile si criminale pre toti culpabili; sè urmaresca pre concessiunarii: ducele de Ujest, principele de Rathibor, contele de Lehdorff, doctorulu Stroussberg, pre Jaques banchieriulu si pre Ambron, la casu candu depositulu nu ar' esiste; sè angageze advocati d'in Berolinu pentru sustinerea drepturiloru statului romanu inaintea tribunaleloru prussiane; cu unu cuventu, sè faca totu ce s'ar' recere pentru realisarea depositului. Deosebitu de acést'a, guvernulu a insacinatú si pre dlu avocatulu Degrea, doctoru in dreptu, care, mergundu la Berolinu, sè lucre in unire cu d. Rosetti si cu d. Carpu, agintele politicu alu Romaniei in Berolinu.

Afara de aceste mesure s'a mai instituitu in Bucuresci unu consiliu permanentu, compusu d'in advocatii efori, sub presiedintia d'lu C. Bosianu, care si-a oferitu concursulu seu in acést'a importanta cauza numai d'in sentiminte patriotice, re fusandu ori-ce remuneratiune. Tote cestiunile de dreptu mai importante se supunu acestui consiliu, si guvernulu se va orientá si in venitoriu, cá si pana ací, conformu opiniuniloru acestui consiliu, in toti pasii ce va mai avé a face in acést'a cauza.

In fine, guvernulu dechiaru, cá va supune apreciarii camerei, in cele d'antáiu díle ale intrunirei sale, tote faptele si incercárele sale in acést'a afacere si spera, cá pana atunci va obtiené unu resultatu definitivu, atátu in privintia judecáti arbitrilor, cátu si in privintia depositului; dar' si pana atunci promite, cá va tiené publiculu in cunoseintia de tote actele cele mai importante in acést'a afacere.

Memorandulu Italianiloru d'in Tirolu.

Diurnalulu Tridentinu (Giornale di Trento) publica testulu memorandului substernutu la imperatulu de reprezentantii cetatiloru si a comunitatiloru partii italieneasci d'in Tirolu. Impartesimu in e-tractu cuprinsulu acestui documentu preainteressante:

„Innaltiate Imperate! In momentulu candu binevoirati cu presentia vostra, a onorá patri'a nostra, noi, locuitorii ei, cutediámu a reinnoi cererea, a carei a plinire e obieptulu dorintieloru nostre, conformu celoru mai sentite si vitale interesse a le nostre, adeca ceremu deplina a utonomia a tieriei cu dieta propria, comitetu regnicolare propriu si fonduri regnicolari proprie. Repetimu cá cererea nostra e intemeiate pre interesse vitale si dreptulu necontestatu, recunoscutu prin legile fundamentali de statu, cari garantédia (dar' numai pre hartia. Red.) toturoru poporeloru cea mai deplina (? R.) egalitate de drepturi si neviolabilulu dreptu de a-si aperá si cultivá natiunalitatea si limb'a. Poporulu nostru (italianu) nu e d'in principiu contrariu alu onorabililoru locuitori (nemti) ai partiloru de medianopte a le Tirolului, sente inse si recunosce cá in administratiunea publica, vederile (parerile) acestoru-a (a nemtiloru), chiar' d'in caus'a osebiteloru insusiri natiunale, in multe privintie sunt cu totul contrarie vederiloru sale (itale); e convinsu cá unele legi a le tieriei, cari pentru unii, pote, respundu scopului, pentru altii inse ar' fi nedestulitorie si nesuportabile, de aici provine cá nu se pote invol de a luá parte in dieta, unde d'in caus'a compunerii acestei-a, ar' trebui cá purrea sè sucumba facia cu arteficios'a majoritate (nemtiesca). De parte sè fie de la noi, a pretinde ce-va contrariu u n i t á t i i imperiului, inse nu ne potemu convinge, cá acest'a ar' fi conditionata de la nefresca impreunare a duoru natiunalitati cu privire la afacerile curatu provinciale, — doue natiunalitati, d'in cari fiesce-care are ale sale proprie interesse si trebuintie, éra noi tienema cu ta-

ri la convicțiunea, că înflorirea și prosperarea provinciilor și a întregu statului numai asié se pote înainta dacă ar suc de a se efectua deplin egala îndreptare d'in acestu punctu de vedere. Ajungerea acestui scopu inse nu pote depind de la stăruințele s'eu propunerele n'ore individuale ce le am face la factorii legislațiuni și tie ci și ai statului, facia de cari noi, în umarea sistemului dualitoriu avem de remanem pururea în minoritate desfidetoria — | ci este condiunata mai ve tosu de la inițiativa, ce guvernulu M. V. are s'eu facea, cu firm'a convicțiune, că încuviințarea deplin'i autonomie a țierei este de necesitate și totodata de folosu pentru țiera însă-si, precum și pentru întreg'a Monarchia."

Reproducem dupa „Romanulu“ umatoriulu articlu, privitoriu la Ostrungur'a :

Guvernulu Austriei facu unu pasu spre calea cea salvatoria ce-i este deschis'a și pre care nu voise până acum s'eu între ; vorbim de egala îndreptare a totoror poporeloru d'in Imperiu, de transformarea Imperiului dualistu în Imperiu federativu.

Guvernulu Austriei publica una epistola autografa a imperatorului, prin care numesce pre comitele Grocholski, ministru pentru Galic'ia. Guvernulu d'in Vien'a acorda Galiciei dreptulu, ca dieț'a ei s'eu otaresea modulu prin care s'eu fia represintata în Reichsrath, una curte suprema de justifi'a și numirea unui ministru alu Galiciei cu votu deliberativu, dar' fără ministeriu speciale.

Este bine, este ce-va, este, cum d'iseram, unu pasu spre calea cea mare, dar' este pre puțin.

Austri'a n'ar' fi încercatu catastrofa d'in 1866, dacă intră cu totulu și cu cea mai deplina sinceritate în federațiune. Suntemu inca dispuși a crede, că Prusi'a n'ar' fi devenitu domna absoluta a Germaniei, dacă Austri'a ar' fi luat în man'i stindardulu celei mai sincere și absolute libertăți, și a celei mai egale îndreptări a totoror naționalităților, intrunite tote printr'una deplina federațiune sub constituțional'a domnia a Imperatorului Austriei. Suntemu siguri că asta-di chiaru imperiulu federativu alu Austriei ar' vindecă tote suferințele co-lu bantuaie și ar' avé în curundu în tota Europ'a — și mai cu s'ema în Oriinte — unu rol d'in cele mai splendid'e și una putere iodieciță mai mare, de cătu a avutu imperiulu ei unitaru și autoritaru, chiar' în d'ilele de dorerosa memoria ale lui Metternich.

Intielege-vor d'ni de Beust și Andrassy? Intielege-va imperatoarele Austriei, regele Ungarici și alu Boemiei, principele Transilvaniei și alu Galiciei, etc. etc. ? Nu seim: ne temem l'orțe că nu, dar' amu d'f'u adese, și respelmu acum, că o dorim d'in sufletu. Si nici d. de Beust nici d. Andrassy nu se potu îndouf despre sinceritatea n'ostri, că ci vedu că celu mai mare și mai de apr'ope interesu ne șilese s'eu fimu pre deplinu sinceri. Perirea Ungariei, a Bohemiei, a Galiciei, a Dalmatiei, a Croatiei și a totoror naționalor slave d'in Oriinte este și perirea totoror Romanilor d'in Oriinte: salvarea loră este și salvarea n'ostri; inse, salvarea loră nu se pote face — mai cu s'ema acum, în facia Prusiei și a Rusiei — de cătu numai prin mai mare libertate și priu cea mai simpla și egala îndrep-

țate a totoror naționalităților nu uite d'ni de Beust și Andrassy, că destinațiile omerii la Dunare se voru decide, și s'eu întielege, până mai ce timp, că numai prin deplina egalitate și libertate a totoror naționalităților Imperiulu p'ote redeveni puternic și numai prin stindardulu libertății și alu federațiunii p'otatrage în jurulu și naționalile d'in Oriinte și învinge praciidit'erii naționalităților. Austro-Ungaria nu p'ote tr'af de alu prin vic'ia și sincer'a asociatiune a totoror naționalităților. Intielege-va? S'eu sperăm, și în ori ce casu s'eu ne remu d'ot'ia de a o descepa.

Impart'șim u proiectu' minist'ului Hohenwarth d'apre largirea autonomiei icteloru provinciale, promis'u în numerulu trecut alu diariulu nostru.

Proiectu le lege.

Cu consentiementulu amboloru camere ale senatulu imperialu vinu a ordoná, cuprivire la §§. 11, 12 și 13 ai legii fundamentale despre reprezentatiunea imperiului, de la 21 decemvre 1867, urmatriele :

§. 1. Dietele regatelor ș ale țiereloru reprezentate în senatulu imperialu au dreptulu de a desbate și acceptá proiecte de legi în afaceri, cari, dupa §. 11. alu legii fundamentale despre reprezentatiune imperiului, fore rezervate senatulu imperialu și cari în §. 5. alu acestui proiectu de lege nu cadu în exceptiune. Proiectele de legi acceptate de cătra ore-care dieta voru prim' potere de lege pentru țiera respectiva, indata-ce se voru aprobá de cătra senatulu imperialu și saucțiuná de imperatu.

§. 2. Astu-feliu de proiectu de legi se voru presentá senatulu imperialu prin mediu-beirea guvernului, și senatulu imperialu le va luá la deslatere cá proiecte ale dieteloru.

§. 3. Senatulu imperialu are a se margini c'iu ocasiunea desbaterei acestoru proiecte numai la esaminarea, dacă legea proiectata de dieț'a respectiva este compatibilă cu interesele monarchiei s'eu nu, și numai dupa aceea s'eu o aprob'e s'eu s'eu o respinga în genera; modificatiuni la proiectulu de lege propusu, senatulu imperialu nu pote s'eu facea.

§. 4. Dacă proiectulu de lege nu se va aprobá de cătra ambele camere ale senatulu imperialu, guvernulu are s'eu încuoscintieze dieț'a despre ac'șta.

§. 5. Dreptulu dieteloru de a face proiecte de legi, care sunt a se tratá dupa determinatiunile premerse, nu se estinde și a sup'ra urmatoriilor a'aceri, cari, dupa §. 11. alu legii fundamentale despre reprezentatiunea imperiului, se tienu de c'erculu de activitate alu senatulu imperialu, adeca :

- a) a sup'ra afaceriloru iasirate în punctele a, c și o ale acestui paragrafu ;
- b) a sup'ra afaceriloru, cari se referescu la modulu, ordinea și durarea obligamentulu militarulu și la concessiunea numerulu de f'iori, cari sunt a se recrutá ;
- c) a sup'ra regulării afaceriloru de bani, monete și de bilete de banca, a sup'ra afaceriloru vamale și de comerci, precum și a celoru telegrafice, postali și ale căliloru ferate ;
- d) a sup'ra legelaturci de-pre dreptulu civilu de statu ;
- e) a sup'ra determinatiuniloru legali relative la execu-

tarea legii fundamentale de statu, a sup'ra afaceriloru curții supreme judecătorești și

l) a sup'ra totoror a celoru a'aceri, cari, în puterea împacatiuniloru între regatele și țierele reprezentate în senatulu imperialu și între țierele coronei unguresci, sunt de a se regulá prin precepte legali egale, s'eu dupa principie egale.

§. 6. Guvernulu pote refusá a presentá senatulu imperialu ac'e proiecte de legi ale dieteloru, cari nu cor'rspondu recerintieloru semnat' în §. 1.

§. 7. Legea facuta dupa determinatiunile premerse se pote scote d'in valere numai pre calea legelaturci, afara de casulu notatu în §. 14. a'u legii fundamentale despre reprezentatiunea imperiului, și adeca :

- a) la propunerea dieței ;
- b) și afara de acestu casu, dacă aceea-si afacere se va regulá mai tardiu prin una lege pentru tote regatele și țierele.

§. 8. Ac'șta lege intra în valere în d'f'ua în care se va publicá.

§. 9. Cu esecutarea ei este insarcinatu ministeriulu meu.

Sinodulu archi-diecesanu romanu greco-orientalu.

Sie d'nt'ia VII., ținuta în 11. aprile a. c. Pres. P. vic. arhiepiscopescu N. Popea. Se ceteșce și autentica protocolulu. — La ordinea d'ilei e continuarea desbaterei asup'ra raportulu comisiunei financiare, d'in carea sc'otemu urmatriele momente. C'indu sosi punctulu ajutoțiiloru invetiatoriloru seraci, sistemisate d'in fondulu sidoc'siale în suma de 1000 fl., Dr. G l o d a r i u motivéza și apoi propune, că o necesitate ardienda, ca sum'a acestoru ajutoțiilor s'eu fia mai mare, și adeca nu 1000 ci 2000 fl. M a c e l a r i u spriginesce propunerea și totu asié și ref. comisiunei Filipescu. — M e t i a n u atrage atentiunea asup'ra duoru momente. Mai antaiu aréta, că e vorba de cassarea sidoc'siei, cu carea se facu at'atea abuzuri d'in partea strainiloru spre a seduce pre crestini nostri și a-i instrainá dela beserie'a n'ostri. Dupa aceea amintesce de nesigurant'ia subventiunei d'in partea statulu. D'in ambe motivele aceste e pentru crutiarea funduriloru și în contr'a propunerei.

Dr. Gallu propune suspinderea desbaterei și votării acestei părți de bugetu până se va vedé raportulu consistoriulu despre starea școliloru și atunci, vedindu-se cătu este de mare lips'a între invetiatorii nostri, s'eu se decida sum'a ce are a li se impart' ca ajutorie. — Dr. T i n c u ap'era propunerea comisiunei. Asemenea Popescu. Epitropulu capit. S t e z a r i u desluc'esce, că cass'a a avutu în vedere nu numai serac'ia, dar' și meritele invetiatoriloru pentru școle de adulti.

Dr. G l o d a r i u si-ap'era propunerea, în carea presiedintele observa, că si d'insulu recunosce starea cea seraca a multoru școle, dar' aréta, că fundulu sidoc'siale nu se pote întinde mai de parte cu ajutoriulu, pentru că se pote întemplá, ca, dupa cum s'a amintitu d'in unele părți, s'eu vina tempuri și mai grele de cum ștat asta-di, și dacă nu vomu paștrá acum până este ce-va, atunci ce vomu face? De alta parte nu ar' vré n'ici decum s'eu se întemple ca, dupa ce în tempurile asié numite absolutistice ale biseriei nostre s'a

FOISIORA.

Momente d'in istoria fanariotiloru.

(Urmare.) *

În iuliu alu a. tr. noi amu sc'ou în nr. 13 alu foiei „Transilvan'ia“ ore-si-care paralele, st'atu d'in istoria Romei vechie, cătu și d'in a Romei nouă, politice și ec'esiastice. D'in acelea s'a veditu, că d'in tempulu apunerei imperiulu apus'eu, de la anul 491, adeca de candu corupțiunea mergeá și în imperiulu resar'it'eu cre-cundu neincelatu, în cursu de 5½ seculi pre tronulu imperatescu d'in Constantinopole au statu 46 imperatori, d'ntre cari optu insi fusera omoriti asié dicundu pre tronulu, éra 15 insi detronati, luati pre fuga, essilati, éra una imperat'esa, adeverata furia d'in iadu, scose ea însă-si ochii fiului seu, pentru ca s'eu pote domni singura, éra nu acestu-a. Totu în acei cinci seculi, d'ntre patriarhii constantinopolitani 1 f'u assassinatu, éra 31 detronati și în parte essilati. Asié d'in 55 imperati și patriarhii ucisi s'eu detronati în cursu de 550 de ani, se vinu câte 10 pre câte 100 de ani și câte 1 la fia-care 10 ani.

Ce e dreptu, că în acelu-si periodu de tempu în Rom'a vechia inca fusera assassinati șapte (7) papi, 1 orbitu, unu-a i se taiá limb'a d'in gura și 12 insi fusera detronati siluati la fuga. Dara dacă și italianii în acelea tempuri se portáu asié, în cătu christianismulu loră ajunsese a fi una adeverata satira, apoi dieu istoria neci pre ei nu i-a crutiatu intru nimicu, ci a inferatu ore-si-cum pre fia-care generatiune d'upa cum a meritatu portările ei. D'in nenumerate probe istorice pentru profund'a cadere a italianiloru,

* Vedi Nrii 40 și 42 ai „Fed.“

fi-a-ni permis'u a reproduce aici dupa Gibbon numai adeverinti'a unui epi-copu catolicu, anume Luitprandus, carele serie : „Quos (Romanos) nos, Longo'ardi scilicet, Saxones, Franci, Lotharingi, Baiocarii, Sveci, Burgundiones, tanto dedignamur, ut inimicos nostros commoti, nihil aliud contumeliam, nisi Romanos dicamus; hoc solo, id est Romanorum nomine, quicquid ignobilitatis, quicquid timiditatis, quicquid avaritiae, quicquid luxuriae, quicquid mendacii, imo quicquid vitiorum est, comprehentes“ (Luitprand in Legat. Scriptorum Ital. tomo II. parte 1 pag. 481.) La aceste Gibbon aduge de la sine dicundu : „Minos, voindu a pedeps' pe c'ele lui Cato, ori ale lui Cicero, ar' fi trebuitu s'eu li impuna obligatiunea de a citi acestu pasajiu în tote d'ilele.“ (Edw. Gibbon tom. II. cap. XXII. ad an. 752.)

Ei bine, de aceea documente istorice despre miserabilitatea și infamie aristocratice profunde și cel-s'a tice d'in Constantinopole se potu produce chiaru d'in scriptorii bizantini cu tomurile.

Asié dara, pre candu domniáu Longobardii și alte pop'ore nemțiesci în Itali'a și Galli'a, numele de romanu ajunsese a fi chiaru în acele țiere, chiaru în primulu leganu alu romanismulu, în Itali'a, nume de batu-jocura, de rusine, de infamia !

Pre tempulu cruciateloru, adeca dela a. 1100 înc'ee, grecii d'in Constantinopole cadusera, dacă se p'ote, și mai afundu dec'atu romanii. Dela 1204 înainte, imperiulu bizantinu cadu pre man'a Latiniloru, cum dicem noi, că-ci cavalerii apuseni, cari au luat la fuga pre aristocrații greci d'in Constantinopole, au fostu d'in Franci'a. De atunci înainte, multi greci, pentru ca s'eu scape de apuseni, trecura la legea mohamedana, éra alții se amestecara cu mohamedanii d'in Asi'a inca și prin casatori.

Celu d'antaiu d'ntre imperatorii grecesici a fostu

Theodorus Laskaris, carele pre fica-sa Mari'a o a incredintiatu (logoditu) cu principele turcomanu Holaku, éra apoi stric'ndu cu acestu-a, o a maritatu dupa fratele și successoriulu ac-lui-a, anume Abaka-Chan.) Mai tardiu, imperatulu Andronikos, fiulu, a datu de socia pre una principesa greca sultanulu Urhanu, cu carele se aveá l'orțe bine și care a fostu fiulu lui O-manu, fundatoriulu imperiulu turcescu. Pre la an. 1345, imperat'esa An'a, mam'a junelui imperatu Ioannes Palaeologos, și uo'ua imperatesa Irin'a, soc'ia lui Cantacuzenos, carele d'in mare Domesticos inca ajan-ese prin intrige'o sale la tronulu, se intr'ecáu care de care s'eu si marite pre ficele loră dupa sultanulu Urhanu. În adeveru că Cantacuzenos în an. 1368 si-neriá pre un'a d'in cele trei fice ale sale dupa Urhanu. Ospetiulu pomposu se ținé pre camp'ia ec'etatei Selymbria. Ac'șta casatoria a fostu cu at'atu mai c'perita de infamia pentru tronulu și pentru aristocrația greceșca, cu cătu turculu Urhanu e'á pre atunci. toina de șiese-di-ci de ani, si ce cá u imperatulu grecescu dede lui pre fia-sa numai de frica, ca s'eu i-o răgesca celu-a cu armele.* De aci înc'olo cea mai mare parte a oligarchiei bizantine grecesci a continuatu a face cauza comuna cu turcii, dela cari cereá ajutoriu în contr'a bulgariloru, serbiloru, daco-romaniloru și în contr'a venetianiloru, éra acelu ajutoriu lu cumperáu candu cu ținuturi și provincie rupte d'in corpulu imperiulu, candu cu aurulu, candu cu corpulu ficeleloru și soriloru proprie, pre cari le infundáu în haremurile turcileru frontasi, sultani, sheichi, veziri, pasi. S'eu observámu l'orțe bine, că fanariotii,

* Vedi Jos. v. Hammer-Purgstall Geschichte des Osmanischen Reiches Lib. I., casulu desc'isu asié, precum lu aff'a elu la istoriografulu grecu Pachimeres L. III. pentru ep'oca d'ntre a. 1259 și 1268.

*) Totu Hammer, dupa scriptorii bizantini Nic-phorus Gregoras Lib. XVI. et Cantacuzenos L. IV. Cap. 4.

adunatu ce-va fonduri, in cele constitutiunale, candu beserica a venitu la guvernarea ei, sã cada a supra-i imputarea, cã acele s'au impuțienatu. Venindu la votu propunerile facute, se primesce cea a comisiunei.

P o p e s c u e de parerea ca pre-venitoriu consistoriulu sã faca propunere motivata despre acei invetiatori, cari sunt a se ajutã.

La punctulu : salariulu ref. scol. de 1208 fl. si 600 fl. viatecu. Dr. Glodariu intrãba, cã d'in acești 600 se dau si membriloru onorari esteri spesele de drumu? I-se raspunde cã aceste sunt numai pentru referinte si asiã recede de la venutu. Punctulu se primesce dupa cum e propus de comisiune.

Sosindu sinodulu cu desbaterea la fundulu de 30.000, B o l o g a citãza la salariulu fiscalulu unele pasagie d'in testamentulu facutu de rep. Episcopu Moga, d'in care se vede, cã pentru fiscalulu consistoriulu acolo sunt preveduti numai 300 fl. m. c. pre anu, va sã dãca 315 v. a., face deci propunerea, ca sã se stãrga sum'a comisiunei de 600 fl. si sã se puna 315, ẽra cei-a-lalti 285 sã se intrebuintãze ẽr' in intielesulu testamentulu, dupa parerea sa sã se cumpere pamenturi pentru preoti seraci; fiscalulu inse sã se dãe sum'a acẽst'a d'in alte fonduri, pentru cã elu nu apera numai unu fondu, ci tote fondurile.

B r a n u d e L e m e n i afla d'in citatele testamentulu, cã se accentuãza mai multu impregiurãrea, cã consistoriulu si besericea sã se dãe unu fiscalu ca sã aperse averea besericea, dara nu cãta lefa sã se dãe fiscalulu, de alta parte d'in alte fonduri nu se pote dã nimic'a, pentru-cã acele si-au destinatiunea lor, este contr'a propunerii facuta de Bologa. -- Dr. G l o d a r i u spriginesce propunerea. -- Bologa si-aperã propunerea, carea, venindu la votu, nu se primesce si remane primita pusetiunea comisiunei.

La punctulu : mediculu seminariale, se primesce sum'a de 200 fl., dupa cum a fostu propusa de comisiune.

Prete fundatiunea Peioviu se trece fãra desbatere.

N e m e s i u propune siedintia secreta si auditorii se deparțea d'in sal'a sinodulu.

Dupa reprefacere in siedintia publica, sinodulu, la propunerea Dr. Tiacu, se afla indemnatu a tramite d'in sinulu seu o deputatiune, care sã multiimesca Prea Santiei Sale Archiepiscopulu si Metropolitulu pentru parintesc'a jagrigire de tote averile besericea, ceea ce s'a constatatu si cu ocasiunea acẽst'a. Se alege o deputatiune de siese membri, sub conducerea p. Vicariu.

Acestu d'in urma multiimesce in favorulu dlui capit. Stezariu, carele a substituitu pre cassariulu p. I. Hania, si inca asiã incãtu a facutu servitie insemnate administratiunei cassei. Siedintia se inchiaia, anuciandu-se cealalta pre diu'a urmãtoãia, la 9 ore demanãtia.

d. „Telegr. Rom.“

De langa estatea lui Gelu, 12. apr. 1871.

In septeman'a patimeloru, luni si marti, s'a tientiun in Clusiu Sinodu protopopescu in cauze besericesci si scolastice, la care d'in intemplantu am luat si eu parte, cã ospc.

Am fostu incantatu de cele ce am auditu discutandu-se; ba potu dõce, cã acestu protopopiatu pote fi mandru, avendu in frunte unu barbatu plinu de zelu si de activitate, unu pastoriu sufletescu, despre carele se pote dõce cu

maritandu-si femeele lor dupa mohamedani, calcãu in pitiõre toties quoties legea evangelica a monogamiei si adoptãu poligami'a intru intielesu curatu turcescu, pentru-cã neci unu turcu nu se obligã cãtra greci, cã va vietuf numai cu soci'a crestina si adeca numai cu un'a, ci turcii si-luãu ẽri-caro femece voiãu ei, prin urmare, cocoutiele de greci ẽri-degradate in haremele turcesci de concubine (hetõrie) prin urmare parentii lor, cari le maritãu dupa turci, dupa canonele christiane trebueãu sã cada sub cea mai grea pedepsa. Iuse neci vorba de asiã ce-va. Regis ad exemplum etc. ẽra clerulu inca ẽra decadintu atãtu de infricosiatu, in cãtu pentru lumã tãta n'ar fi cutezatu a mai calcã vre-una-data pre urmele marelui Vasilie, ale lui Ioanu gura-de-auru, etc. Acelu-a-si cleru inse mustrã pre lume pentru casatori'a dou'a. ẽra a trei'a si a patr'a o condamnã; d'in contr'a, la introd.cõrea poligamiei si a concubinatulu in modulu susu arãtatu, nu aveã curagiulu sã-si radice neci macaru degetulu celu micu. Vedi asiã ce-va insemna a stracurã fientariulu si a inghitif camil'a. D'in tãte inse te pune la strãnia mirare agerulu contrastu care se manifesta in caracterulu bisantiniloru si carele este una adevãrata ereditate orientale. Cea mai fanaticã religiozitate alaturea cu celu mai scãrbosu desfrẽnu si coruptiune; cea mai furiõsa ura asupra celoru de alte confesiuni cristiane, si cea mai gretioãa umilire si avilire facia cu religiunea lui Mohamedu.

Dupa alungarea latiniloru in an. 1261, ẽra mai alesu dupa mõrtea imperatulu Michailu (VIII), Palaeologos (1282), sub fiu'lu seu Andronicu II. imperiulu bisantinu caduã in fãpta sub protectiunea mohamedaniloru, de care neci cã mai scapã. De aci incolo turcii subjugara successive mai tãte provinciele imperiulu, pãna ce in alu cinci-spre-diecele seculu, pre candu veni la tronul nefericitulu Constantinu XI., territoriulu imperiulu bisantinu se marginise numai la capitala si la cãte-va comune rurali, sãu cum amu dõce, la

totu dreptulu, cã e tramisulu providintiei, care e gat'a a-si pune si sufletulu pentru oile sale. Am vedutu cu cãta energia si cu cãtu focu se siliã a atrage atentiunea celoru de facia a supr'a obiecteloru pertractãnde, ẽr' resultatulu e, cã cu privire la cultivarea si perfectiunãrea preutiloru s'a decisu infiintarea unei bibliotece tractuale, ẽr' cu privire la invetiatori s'a decisu, cã tote comunele sã se prenumere la foia mensuale, ce apare in Bucuresci, si acẽst'a sã se solvesca d'in cass'a scolei; si, in fine, cu privire la dotarea scoleloru, s'a decisu intemeierea unui fondu scolasticu tractuale, facundu-se cõtribuiiri anuale d'in partea fia-carei familie gr. cat. d'in tractu, solvindu adeca fia-care sufletu gr. cat. rom. 5 cr. pre anu, si acẽst'a in tempu de 10 ani.

Èta ce pote face unu adevãratu parinte sufletescu! Cu tote acestea inse mai e de lucru pãna ce se voru duce cele decise si in deplinire, apoi aci credu cã va avẽ si dlu protopopu forte multe si mari lupte.

Da, va trebui sã asude, cã-ci, precum am observatu, intre preutii tractuali de una parte, ẽr' de alta parte intre acesti-a facia cu invetiatorii existe una divergentia si neintielegere forte mare.

Si apoi cum-cã acestu-a e la noi reulu releloru, nu mai e lipsa de dovedi. Am esperiatu adeca cu acẽsta ocasiune, cã preutii clerici facia cu cei mai pucinu calificati, sãu adeca cu asiã numitii moralisti, se areta si se porta cu ore-care nepasare, cu ore care dispretiu; cu tote-cã si intre acesti-a sunt unii, cari cu zelulu si activitatea intrecu de multe ori pre unu clericu sãu teologu ingãmfatu si sumetiũ, ẽr' altcum trentoru. Apoi cu privire la bietii invetiatori, am esperiatu, cã ei in adunãri, in sinode si in conferintie sunt considerati numai cã a cinci-a rota la caru. Una impregiurãre nu o potu lasã neatinsa, de-si pote voiu face prin publicarea ei numai sãnge reu in unii dd. preuti d'in tractulu Clusiu. In sinodulu amintitu, venindu rondulu la desbaterea caseloru scolastice, unu bietu invetiatoriu, istietiu si cu esperientie, si-radica si elu vocea spre a spune adevãrulu, dicendu adeca, cã intre altele si aceea e una impregiurãre impedecatoriã la progresulu unei scole, fiinducã unii d'intre dd. preuti nu cerceteza scol'a cum se cuvine, si cã ei, cã directori locali, nu facu destulu agendeloru, ce le au in privintia scolei, cã de-si cutare merge d'in candu in candu in scola, nu propune religiunea in sensulu ordinatiuniloru, ba neci nu subscrie catalogulu sãu diuariulu invetiatoriulu.

Dar' ce sã vedi, cu acestea bietulu invetiatoriu si-a aprinsu numai paie in capu, cã-ci numai de cãtu se radicaã dd. preuti, neplacõndu-li adevãrulu, pre semne cã se nu-si pierda pre venitoriu subsidiulu, si-lu declarara de calumniatoriũ, ẽr' cele descoperite de minciuni.

Ba, in siedintia de marti, preutul d'in Gorboulu ung., D. Gregoriu Popu, propagatoriulu celu mare si infocatu alu magiarismulu, care in anulu trecut nu se sfiise a concionã in limb'a magiara la prohodulu unei muieri si pentru care-si luasa respãta meritata in „Federatiunea“, ẽr' acum ciurbireulu sãu deregatoriulu posesorulu Simay d'in Turea, a mersu pãna acolo cu moralulu si pastorulu Dsãle, incãtu nu s'a ingretiesiatu inaintea altariulu in cass'a Domnulu, unde se tientiun sinodulu, a eschiamã: „toti Dasca-cãlii sunt blastemati si misiei.“ Aci am de observatu, cã acẽst'a s'a intemplantu in absentia Dlui protopopu, carele tocma ẽsise d'in beserica.

Numeru vre-o cãte-va minute lipsi intieptulu conduca-

unu singuru districtu. In februaru 1451, famosulu tiranu Mohamedu II., fiulu lui Murad II., nasentu d'in una sclava, succede tata-seu la tronul in etate numai de 21 de ani, adeca pre candu fãriele tenerieteloru facu pre omu mai intreprindietoriũ si mai cutediatoriu. N'a trecut unu anu, si grecii s'au potutu convinge pre deplinu, cã Mohamedu e determinatu a cuceri Constantinopolea cu ori ce pretiu si a nimicã ori-ce urme de independentia natiunale si politica, d'in cãta li mai remasese lor. Cu tote acestea sã nu creda cine-va, cã aristocratiã grecesca se ocupã seriosu de sortea imperiulu si chiaru de venitorulu seu, ci in locu de acẽst'a ea si calugarimea sfãsiata cumplitu in pãrtite confessionali, se certã, se afuriseã si se bacteã ca orbii pentru Henotikon si pentru una multime de alte lucruri teologice, pre cari neci pãna in diu'a de asta-di nu le intielege nimeni pre lume si neci cã le va intielege cine-va in viciã veciloru, pentru-cã neci n'are ce sã intielegã d'in ele. Numai nefericitulu imperatu Constantinu si inca cãti-va putieni mai nobili de sufletu si mai departe vedietori rogãu pre greci d'i si nopte, ca penru Ddieu sã lase certele religiose si urẽle d'intre ei, si sã vedã cum sã scape de jugulu unui tiranu barbaru. Pre atunci imperiulu bizantinu nu mai ẽra in stare sã tiena neci diece mii de ostasi regulati. -- Ori-ẽine poteã sã vedã, cã una mana de omeni nu va fi in stare de a se aperã de 250 mii turci, cãci armãta lui Mohamedu II-lea la acestu numeru ajunsesse. Indesiertu imperatulu si partisanii sei insisteãu cã sã cãra ajutoriu de la apuseni, cã-ci grecii strigãu: „Ne facemu mai bine turci, decãtu sã ne impacãmu cu apuseni si sã le ceremu ajutoriulu lor.“ Marele navarchu (admiralu) Lucas Notaras, pre atunci celu mai potente aristocratu in Constantinopole, inse omu plinu de ura si fanaticismu orbu, deschiarã pre facia, cã mai voiesce ca sã domnescã in capitala turbanulu turcescu, decãtu sã mai vedã vre-una pela-

toriu, si ẽta parlamentarismulu si civilizatiunea unui paronte sufletescu, a unui directoru scolasticu facia cu statulu invetiatorescu! Vedeti invetiatoriloru d'in tota lumea si auditi ce sunteti voi! Insemnati-ve bine, cã-ci acẽst'a vi-o spune unu directoru. carele, mi-se pare, cã numai porta numele de atare, cã-ci in fãpta, necum sã faca ce-va pentru scol'a sa, dar' inca neci pãna in diu'a de asta-di n'a facutu destulu iasarcinariũ oficiulu protopopescu cu privire la primirea examenulu semestralu a prunciloru d'in Agiresiu si d'in Siomtelecu. Nu dieu, cã-ci apoi cine va cercetã staulele si pre birisii lui Simay, nopteã pre la 12 ore, daca santi'a sa se va mai ocupã si cu trebi scolastice, cari si fora de aceea nu-i aducu neci unu venitu.

Nu asiã se tracteaza cu invetiatorii, pentru-cã si acẽst'a facu celu pucinu atãta bine omenimei, cãtu facu unii preuti cã Dsa, si apoi ori-cãtu sã fia de neconsiderati in prezentu, totu-si sunt mai calificati, de cãtu pre tempulu acelu-a, candu invetiã Dsa azbuchile; ẽra daca n'avemu inca prete totu loculu si in tote satele invetiatori apti, e caus'a despre una parte chiaru procederea cea arbitraria a unor-a d'intre preuti facia cu statulu invetiatorescu, ẽr' despre alta parte e si dotarea cea rea si nepotrãvita a scoleloru, cã-ci cu 40—50 fl. pre anu nu-si pote omulu tienti neci macaru unu servitoriu de domne ajuta.

Pentru aceea cãtu numai atãta, cã ar' fi tempulu, cã sã se intielegeti unii cu altii si sã lucrati cu toti cu o inima si cu unu ougetu, cã-ci chiamarea vi e, atãtu la preuti, cãtu si la invetiatori, un'a si aceea-si, adeca lumina-rea si desceptarea poporulu.

U n u l u d i n t r e ó s p e t i .

VARIETATI.

* * (Comisiunea de 25.) a statoritu, in siedintie sale d'in 25. si 26. aprile, tribunale de prima instãntia: 1) pentru comitatulu Zaradu in Baia-de-Crisiu cu judecãtorie singularie in Baia-de-Crisiu si Halmagiu; 2) pentru comitatulu Torontalu in Becichereculu-Mare cu judecãtorie singularie in Uj-Pecs, Török-Becse, Modosiu si Bánlak; in Chichinda-Mare cu judecat. sing. in Chichinda-Mare, T-Kanizsa Zombolya, Billet si S.-Miclãusulu-Mare; 3) pentru comit. Bichisiu in Békés-Gyula cu judecat. sing. in Békés-Gyula, Bichisiu, Szeghalom, Békés-Csãba si Oroshãza; in Szarvas cu judec. sing. in Szarvas si Gyoma; 4) pentru comit. Cianadulu in Macãu cu judecat. sing. in Macãu, Nadlacu si Batonya; 5) pentru comit. Aradulu in Arãdu cu judecat. sing. in Arãdu, Elek, Pecicã, Radnã, Pancotã si Chisineu; in Ineu cu judecat. sing. in Ineu si Buteni; 6) pentru comit. Carasiulu in Lugosiu cu judecat. sing. in Bocsia, Lugosiu, Resitiã si Fagatu; in Orãvitiã cu judecat. sing. in Orãvitiã si Sascã; 7) pentru comit. Temisiulu in Timisiõra cu judecat. sing. in Timisiõra, Buziasiu, Ciacovã, Becasiu, Vingã, Lipovã si Arãdulu-nou; in Versietiu cu judecat. sing. in Versietiu si Delta; 8) pentru comit. Bihorului in Dobritinu cu judec. sing. in Dobritinu, Derecske si Szoboszlõ; in Beiusiu cu judec. sing. in Beiusiu, Vascoiu si Ceicã; in Salontã cu judecat. sing. in Salontã si Tincã; in Székelyhid cu judecat. sing. in Székelyhid si Margittiã; in Orãdeã-Mare cu judec. sing. Orãdeã-

ria apusene in trãns'a. Patriarculu Genadie inca ẽra cu totulu in contr'a impacarei cu apuseni, d'in care cauza imperatulu lu essilase in monastirea Pantocrator. Istoriografulu grecu Phrantse, pre atunci protovostariu imperatescu, areta cã, pre candu se incepũ bombardarea cetãtei prin turci, grecii armati in cetate ẽrau numai patru mii noue sute trei-dieci si sãpte. La acesti-a se mai adãusera doue mii de straini, chiamati de imperatulu si comandati de Joanes Longus Giustiniani, apoi trei pãna in cinci sute de italieni d'in republicã Genui. Aristocratiã si calugarimea nu poteãu sã suferã neci atãtu ajutoriu strainu, pentru-cã orbiti cu totulu de fanaticismulu religiosu si de cea mai gretioãa superstitiune trecuta in caracterulu lor ca la tote poporele molesite si desfrẽnate, credeãu tare si vãrtosu, cã Ddieu si Panagiã va face nesmenticu si neaperatu cele mai mari minni in favorea greciloru, in cãtu turcii se voru spãimentã si voru fugi pãna in fundulu Asiei. Istoriografulu Dukas scrie, cã una calugaritia, de infuriata ce ẽra a supr'a italianiloru, pentru-cã sã faca acestoru-a mania, ẽsi d'in monastire si intrãndu intr'unu barem, se facu turcoica. Mai multi aristocrati, si anume Notaras tientiã corespondentia regulata cu pasii turcesci, de aceea Giustiniani a si numitu pre Notaras in presentia imperatulu „tradatoriũ.“ Doue ieromonachi d'in cei mai de frunte, anume Manuilu Giagari si Neophios venitu d'in Rhodos, fusesera insarcinati de imperatulu si de ministrii, pentru ca sã puna la cale cãtu mai curundã reparatura a muriloru si a bastileloru cetãtei; acei talhari si tradatori inse, in locu de a implinã poruncã cu scumpetate, ambliara tandãlindu, ascunserã banii statulu, ẽra anume sãpte-dieci de mii de galbini i ingropãra in pamentu, pre cari apoi turcii dupa ocuparea Constantinopolei aflãndu-i i desgropãra.

(Va urmã.)

Mare, Alesdu si Bereteu; 9) pentru comit. Maramuresiu in Sighetulu-Marmatiei cu judec. sing. in Sighetulu-Marmatiei, Visieulu-superioru, Ioodu, Rabó, Singatagu si Tecsó; in Huszt cu judecat. sing. in Huszt si Ökörmezó; 10) pentru comit. Satulu-Mare in Bai'a-Mare cu judec. sing. in Bai'a-Mare; in Sata-Mare cu judec. sing. in Satu-Mare, Fejér-Gyarmat, Seinu si Erdőd; in Careii-Mari cu judecat. sing. in Careii-ari si Mátészalka; 11) pentru districtulu Chiorului in Siomcut'a-Mare cu judecat. sing. in Siomcut'a-Mare si Capolnocu-Monosturu; 12) pentru comitatulu Solnoculu-de-midilocu in Zelau cu judecat. sing. in Zelau, Cehu (in Selagiu), Zibou si Tasnadu; 13) pentru comitatulu Crasn'a in Simleu cu judecat. sing. in Simleu si Crasn'a.

* (Resultatulu recrutării) de estempu d'in Transilvani'a este urmatoriu: Contingentulu de recruta pentru estu anu era 6207 fetiori; s'au assentatu la armata regulata 5921 fetiori, era la reserva 294; prin urmare s'au assentatu pentru Transilvani'a cu 8 fetiori mai multu, cari s'au insemnatu ca bunu pentru assentarea venitoria. Pentru armata de honvedi s'au assentatu 1885 recruta. Assentarea s'a inceputu la prima februarie, si s'a terminatu in 16. aprile a. c.

* († Necrologu) D. Michailu Iurca, parochu rom. in Calinescii Marmatiei, dimpreuna cu Dn'a societatei Mari'a, nascuta Gyenge, cu inima doiosa gelescu perderea preaiubitei loru fiice Mari'a, repausata in 24 Aprile a. c. in fraged'a etate de trei ani. — Fia-i tierin'a usiora!

* (Rectificatiune.) Dupa una correspondenta luuga, carea cuprindea unu siru intregu de casuri inculpatie in contra persoanei unui d. preutu r. d'in Sarmariu, se luase in Nr. 16. alu „Fed.“ una notitia scurta numai in termini generali, si numai cu scrierea initialelor numelui, dar fiindca astfel inca onora respectivulu d. au fostu vatemata in modu sensibilu, ne tenemu de placuta detorintia a dechiará: ca, dupa atestatele oficiale ce ni-s'a transmisu despre moralitatea vatematulu d. preutu, atatu d'in partea comunitatii, catu si d'in partea Dlui protopopu districtuale si a judelui de cercu, acea corespondentia, provenita probabilmente de la cutare inimicu personale alu preutulu cestimatu, s'a transmisu cu scopu de a induce in eroare opiniunea publica, este calumnia reutatisa si autorulu ei se pare a ave preapucine si preaintunecose concepte despre onore. — Atatu cu privire la acestu casu, catu si la tote analogele casuri eventuale insemnamu, ca cei cu pruritul de a vatemá onorea altoru-a, daca d'in intemplant ar fi supusi la ore care tentame criticu spre a li-se mai chiarifica conceptele despre onore, de a buna sema ar striga in gur'a mare „indiscretiune, vendiare“ si altele in contra Redactiunii. Unii ca acesti-a se bage bine de sema candu intingu condeiulu in fiere, ca-ce se pote intemplant, ca se fie siliti a o bé iusi-si.

* (Monitoriu) romanu publica dispuetiunile guvernulu luate pentru aplicarea fatale conventiuni de la 1869, relativa la navigatiunea Prutului, si carea daruiesce Rusiei si Austriei riulu celu mai romanescu. Aceste dispuetiuni sunt urmatoriile: 1. A se stabili la gur'a Prutului unu postu militar de unu micu numeru de soldati, comandanti de unu ofieru pentru a dá ajutoru, la trebuintia, autoritatii renduite de comisiune in acelu puntu, pentru perceptiunea taseloru. Acestu postu pote fi séu maritimu séu de uscatu, inse in casulu acestu-a elu va trebui a ave la dispuetiunea sa una ambarcatiune spre a poté ajunge pre apa pre acei ce aru voi a se subtrage autoritatii. In casu candu veti decide unu postu de ostire de uscatu, acestu postu s'ar poté caserná in localulu vechiei carantine de la Reni, care se afla la una mica distantia de la podulu ce este preste Prutu, in care puntu se va asedia si perceptiunea tasei. 2. A se suprima biroulu vamele romanu de la gur'a Prutului si a se inlocui cu altele, aflatorie in fia-care portu séu schela a riului, precum se gasece in fia-care portu séu schela a riului, precum se gasece in fia-care portu séu schela a riului, art. 4 alu conventiunii prevediendu ca liniile vamali se urmeze preste tote malurile fluviului, fara a poté traversá, care dispuetiune se va aplica si de cele-alte doue State riverane. 3. A se face cunoscutu comisiunii si publiculu cari sunt schelele séu posturile ce se voru fi infintiatu pre Prutu pre teritoriulu romanu. 4. Oficiarii politiei navigatiunii voru fi inspectoriulu navigatiunii, prevediutu la art. 8 alu conventiunii, ajutatu de acei d'in impiegatii autoritatiloru locali, ce se voru otari de guvernulu Stateloru coriverane. Se decide si numirea d-lui N. Catargiu in calitate de comissaru alu guvernulu romanu in sinulu comisiunii permanente, care si-va ave scaunulu la Galati.

* (Membrii Deputatiunii) alesi in conferintia de Alb'a-Jul'i'a sosira toti la Pest'a, unde se voru consultá a supr'a tempului si a modulu de a presentá petitiunea la imperatulu. Se pote ca voru trebui sé marga la Vien'a, unde acum se afla nu numai M. S. imperatulu, ci si ministrulu presiedinte Andrassy. — Cu asta ocaziune avemu sé facemu indreptarea unei gresiele ce se stracorase in lista membriloru deput. publicata in „Fed.“ dupa lista d'in procesulu verbale, unde membrii, fiindu semnati numai cu numele de familia, numele „Maioru“ dede locu gresielei de se trecu in lista nostra D. dr. Maioru, in loculu dlui P-

tru Maieru, proprietariu in Reginu, carele este membrulu alesu in conferintia.

* (Impreunarea caliloru ferrate d'in Ungaria cu celle d'in Roman'a.) Diurnalele de Vien'a voru sé scie, ca invoiela intre guvernele Romaniei si Ostrunguriei, pentru impreunarea linieloru callii ferrate unguresci si romanesci, s'ar fi subscrisu in 11. aprile a. c. la Bucuresci, si ca astfel s'ar fi inlaturatu pedecelile cari fusese caus'a de nu se potea continua lucrarile pre lini'a orientale de la Brasieu, si ca nu se potea da concessiunea pentru lini'a de la Timisor'a spre Orsiov'a (Rusiav'a). — Daca acesta scire, — care au cerculatu mai de multe ori prin diurnale, — se va adeveri, atunci, precum se pote deduce d'in celle de mai susu, punctele de impreunare ar fi doue, unulu la passulu Buzelului, (Brasieu-Ploiesci), altulu la Dunare, Orsiov'a-Verciorov'a-Turnuseverinu, spre Craiova, etc.

Sciri electrice.

Odes'a, 26. apr. In Nicolajew se lucra d'in tote poterile pentru a exploata catu mai urgente rezultatele obtinute in conferintia d'in Londonu Numerulu oficialiloru s'a inmultitu dela 46 la 103, si spessele pentru administratiune se specifica acum'a la 163.420 ruble, precandu in anii d'in urma ele n'au facutu mai multu de catu 45.350 ruble.

Constantinopole, 26. eprile. Ministerulu esterneloru de aici primi scirea, ca regintia d'in Serbia se nesuesce d'in tote poterile a esoperá una aliantia intre Serbia, Roman'a, Muntenegru, Grecia si Egiptu. Ali pasia e totu atatu de consternatu catu si iritatu.

Londonu, 26. aprile. Siedintia de inchiarie a conferintiei s'a amenatu pre alte 12 zile, fiindu ca consululu turcescu a comunicatu, ca ratificatiunea Portei nu s'a espedatu d'in Constantinopole.

Parisiu, 26. apr. Truppele de Versalia luara era ofensiva contra forturiloru Montrouge, Vanvres si Issy; cinci bai de resbelu bombardéza d'in Pont Auteuil comunitatile Meudon, Brimborion si Auteuil.

Florentia, 26. aprile, Diariulu bonardentistu de aici „International“ comunica scirea tendentiosa si neci decatu constatata, ca consulatele elvetiane aru fi provocatu pre toti elvetianii d'in strainetate, cari apartienu clasei prime a rezervei federatiunii, a stá gat'a ca la primulu signalu se se reintorca in patria, ca-ci, precum se dice, cabinetulu d'in Berolinu voiesce a cere de la Elvetia cedarea cantoneloru nemtiesci.

Viena, 27. aprile. Resolutiunea galiciana se va presentá Reichsrath ului inca in septeman'a acesta. Rutenii, pururea guvernamentali, sunt forte iritati d'in caus'a numerei lui Grocholski si pentru privilegierea evidentá a poloniloru.

Viena, 27. aprile. Nu e adeveratu, ca actiunea de impaciune a ministeriului se marginesce numai la concilierea poloniloru. D'in contra se crede, ca dupa Grocholski va urma si numirea unui cehu in cabinetu.

Versalia, 27. apr., demaneti'a Comuna Mulineaux fu atacata de 300 fetiori; doue batalione de ale federatiloru fure respinse si loculu ocupatu de truppele de Versalia.

Odes'a, 27. apr. Raporturile oficiali despre escessele d'in urma comisse contra gidaniloru comunica, ca acele nu s'au intemplantu numai aici, ci si in cinci sate mari d'in giuru, si trebuira suprimate pre totu indenea prin militia recurata numai tardfu. S'au inceputu processe contra 1159 de arestati. Predarea si devastarea a totu ce nu s'a potutu furá, au fostu enorme. Doue persone fure ucise in tunultu; optu morira de beature spiretuose.

Rouen, 27. aprile. Se dice ca prusii voiescu a ocupa de nou cetatea Fontainebleau.

Brussele, 27. aprile. Bismarck a inviatu pre plenepotentiatulu nemtiescu de la conferintia de pace, a propune mutarea conferintiei la Berolinu si a inteti lucrarile speciale.

Petropole, 28. aprile. Unu ucasu imperatescu ordona punerea pre-pitiuru de pace a intregi armate rusesci, precum si concediarea trupeloru cari au implinitu servitiulu de optu ani. Concediarea inse va urma numai dupa intrarea recrutiloru in regimente.

Viena, 28. aprile. Contele Taaffe primi insciintierea de a nu se departa d'in Vien'a; se dice, ca elu ar fi desemnatu séu de ministru, séu de locutienetoriu. — In siedintia de ieri a comisiunii de pressa, ministrulu de justitia s'a dechiaratu contra ori-carei reforme a legii de pressa.

— Legea pentru estinderea autonomiei tiereloru s'a datu unei comisiunii de 24 membri.

Ems, 28. aprile. Una parte d'in suitiarulu a sositu aici si s'a incortelatu in cas'a de cura. Dupa dispuetiunile cortelieriloru vede, ca tiarulu are de cugetu sé petreca ma multu tempu aici.

Berolinu, 28. apr. Bismarck dechiar ca pretensiunile concessiunariloru d'in Roman'a in afacerile obligatiuniloru romane se potu delibera numai pre calea impacatiunii séu pre cal processuale; reprezentantii federatiunii fure avisati a spriginii pasii possessoriloru de obligatiuni in Roman'a si Constantinopole.

Parisiu, 28. apr. Lupt'a dureza, esacerbarea cresce. Dupa unu raportu cãtra comuna, federatii au avutu 900 morti si raniti, ér' 300 fure prinsu.

Roma, 28. apr. Faim'a respandita deviatu mai probabile, ca papa a datu ascultare propunerii cardinalulu Amat, de a incerca a efectua una impacatiune intre Florentia si Roma.

Respansari. Dlui E... S... in Teutisiu. Prea bucurosu am vre sé tragemu atentiunea prefectulu Dobocai Bánfi Daniel, a supr'a neajunseloru comunale d'in lipsa pasciunii, etc. Chiaru si a supr'a persoanei judelui de cercu Félisze Adamu, inse cele impartesite sunt de interes numai localu si ar face bine comunitatea resp. in privintia pasciunii, catu si cele lalte in privintia judelui cercu se plange inse-si la comitele supr. si daca neci acolo nu s'ar dá ascultare, atunci sé se recurga la publicitate, se tielege cu date mai multe si ponderose.

Dlui C... C... ni s'a impartesitu mai tardforu se va supleni inse, pentru ca mai sunt si altii, cari remasesc si fora.

Dlui I. P... in Job... Pana acum de doue ori s'a facutu dispuetiune, ca sé primiti numerii reclamati, se pare inse, ca reulu jace in NB. a Dtale, unde dfei, ca pre la DVostra face multa blastematia si post'a. Binevoiescu si cu mai mare atentiune a supr'a apucatureloru acelor functionari ai statulu magiaru si, prindiendu-i cu ocaz mica, a ne incunoscintia, pentru-ca sé cercamu a intieru vrabilele de la malai.

Burs'a de Vien'a de la 28. aprile 1871.

5% metall.	58.85	Londra	124.90
Imprum. nat.	68.60	Argintu	122.35
Sorti d'in 1860	97.75	Galbenu	5.88
Act. de banca	748.—	Napoleond'or	9.91
Act. inst. cred.	279.60		

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU**

INSCIINTIARE.

Subscribulu am onore a aduce la cunosciintia p. t. comitete pentru administrarea affaceriloru besericesci, precum si la cunosciintia antistiloru comunali si, prin dinsi, la a tuturor comunitatiloru, ca de mai multi ani incóce representu pre cele mai mari fabrice d'in tiera si d'in strainetate cu **campane** (clopote) si **recuisite besericesci** de totu felulu. Cu aceste obiecte am servitu si episcopatulu romanu gr. or. d'in Aradu, precum si mai multoru comunitati, pre langa pretiurile cele mai moderate. Informatiuni despre acesta se potu primi de la notariatulu episcopescu. Campane vechie, cari nu se mai potu folosi, se potu schimbá prin altele noue. Pentru campanele noue, atatu pentru calitatea buna si solida, catu si pentru sunetulu armonicu, pre langa una intrebuintiare regulata, subscribulu garantea in numele fabricei pre tempu de **diece ani**. Sume mai mari, pre cari comunitatile nu le voru poté responde de-o data, primescu a se solvi si in rate.

Afara de campane si recuisite besericesci potu servi dupa placu si cu cele mai bune si nou construite **pumpe pentru stingerea focului**, precum si cu **casce sigure contra focului si a spargerii**, cu **locomobile**, **masine de treeratu** s. a.

In sperantia, ca p. t. comunitati me voru onora cu comisiuni, me subscriu

respectuosu

E. Moskovits.

Depositu pentru Ungaria si Transilvani'a. Aradu, hotelulu „Palatinu.“ (1.)